

Άγιος Νικόδημος Αγιορείτης: Ο Άγιος Γρηγόριος Παλαμάς δεν ήταν άμοιρος ούτε στο θέμα του κάλλους του λόγου

/ [Πνευματικά Αποσπάσματα](#)

Εάν δε κάποιος ζητή να μάθη την μορφήν της εκφράσεως, ας γνωρίζη, εάν δεν με θεωρή φαύλο κριτήν αυτών των πραγμάτων, ότι ο άνδρας δεν ήταν άμοιρος ούτε στο θέμα του κάλλους του λόγου.

[Γράφει ο Άγιος Φιλόθεος Κόκκινος]: «Διότι είχε περάσει όλην την εξωχριστιανικήν φιλοσοφία, και δεν ήταν αμελέτητος ούτε στα σχήματα της ρητορικής, ούτε στερείτο από το μέλι των αττικών χαρίτων, και από την άλλη κομψότητα και ευμορφία των λόγων. Ο λόγος του είναι σύμμετρος στις περιόδους, και αυτό φαίνεται παντού, περισσότερο δε στα εξηγητικά, τα εγκωμιαστικά και τα αντιρρητικά συγγράμματά του.

Παντού όμως είναι δημιουργός σαφηνείας περισσότερο από κάθε άλλον, χρησιμοποιεί κυριολεξίες και εκφραστικές λέξεις ακριβείας, τηρεί τους

συντακτικούς κανόνες και αποφεύγει τα υπερβατά και ελλειπτικά σχήματα και τις μεταφορές, καθώς και τις σχοινοτενείς περιόδους. Παρ' όλ' αυτά όμως ο λόγος του δεν κατέρχεται σε πεζότητα.

Διότι πάντοτε επιτυγχάνει άριστον συνδυασμόν του σαφούς με το υψηλό και σοβαρόν, αποφεύγοντας τις ελλείψεις και τις υπερβολές, κινούμενος στον χώρο της μεσότητας. Σε όλα δε τα συγγράμματά του ακμάζει η γλυκύτης, η λαμπρότης και το στρογγυλόν του λόγου, που τον κάνουν να ομοιάζει με μαργαριτάρι.

Ως εκ τούτου επιτυγχάνει, ώστε το υψηλόν και δυσθεώρητον των θεωρημάτων του περί της Τριαδικής Θεολογίας ή της μυστικής Οικονομίας του Θεού Λόγου, να μη γίνονται δύσκολα στην κατανόηση. Ο γλυκύτατος αυτός ο ιδικός μου ρήτωρ διακρίνεται για την άνετον απομνημόνευση κειμένων, για τον πλούσιον λόγο του και για την ακριβολογία του.

Είναι δογματικός, συλλογιστικός και αποφαντικός, και αγαπά ιδιαίτερα την ενασχόληση με τα νηπτικά και θεολογικά θέματα. Γι' αυτό και ο λόγος του, όταν συγγράφη, ομοιάζει να έχη βάση κυβικήν ή τετράγωνον. Ως εκ τούτου είναι αποτελεσματικώτατος και παρέχεται ως υπόδειγμα στους φιλόλογους προς μίμησιν. Επαινούνται δηλαδή διττώς αυτά τα συγγράμματα από το χρυσούν γένος των λογίων, δηλ. και ως προς τα βάθη του Πνεύματος αλλά και ως προς τα κάλλη του φθέγματος.

Διότι ο ποιητής των συγγραμμάτων αυτών είναι ο μόνος, ή ένας από τους ολίγους, που ευδοκίμησε και στα δύο αυτά, δεινός στην νόηση και στο να εκφράση εύμορφα αυτό που έχει συλλάβει.

Και θα ημπορούσε να μεταβάλη τον λόγο του σε κήπο με τριαντάφυλλα ή εναρμόνιο λύρα ή γλυκύφθογγο σάλπιγγα, εάν προ ετών δεν είχεν εγκαταλείψει την ενασχόληση με τους λόγους, χάριν της ασκήσεως και της προσευχής, όπως λέγει ο ίδιος για τον εαυτόν του.

Τα λεγόμενά μου μαρτυρεί και ο αγιώτατος και σοφώτατος μεταξύ των Πατριαρχών Φιλόθεος, λέγοντας περί των συγγραμμάτων του θείου Γρηγορίου, και μάλιστα περί των νηπτικών και θεολογικών, τα εξής: «Αλλά τι να είπη κανείς, ω θεία και ιερά κεφαλή, περί αυτών των ιερών σου λόγων.

Διότι αυτοί κυρίως πρέπει να ονομάζονται ιεροί λόγοι. Μάλλον όμως ιεροί είναι όλοι όσοι αναφέρονται στα θεία και ιερά πράγματα. Ενώ οι ιδικοί σου δικαίως πρέπει να λέγονται όχι μόνον ιεροί όπως οι άλλοι, αλλά ιεροί των ιερών, όπως είναι τα άγια των αγίων και το άσμα των ασμάτων, όπως λέγει κάποιος από τους υψηλούς θεολόγους, ως περιεκτικώτερα και κυριώτερα».

Και συμπληρώνει ο άγιος Φιλόθεος τελειώνοντας τον βίο του θεσπεσίου Γρηγορίου: «Συ λοιπόν και τώρα που μετέστης προς τον Χριστόν, εποπτεύεις την ποιμήνη σου και όλο το κοινόν της Εκκλησίας ακόμη τρανότερα από υψηλά. Κάθε είδους νόσο θεραπεύεις, καταρτίζεις με τους λόγους σου, αποδιώκεις τις αιρέσεις και απαλλάσσεις από παντοειδή πάθη.

Διότι ουδέποτε θα λησμονήσης την ιεράν εκείνην επιστήμη και τους τόσο μεγάλους αγώνες και ιδρώτες προς χάριν μας... Και λύσε την καταγιγίδα αυτών των πολλών και ποικίλων παθών και πειρασμών, που κορυφώνεται επί τόσο μακρόν χρόνο και διεγείρει την τρικυμίαν αυτή και την ζάλη, ή απάλλαξέ μας τώρα από τα παρόντα με αγαθές ελπίδες για τα εκείθε και για την προσδοκωμένην μακαρίαν αναψυχή και άνεση εν Χριστώ Ιησού τω Κυρίω ημών, ω η δόξα και το κράτος, συν τω ανάρχω Πατρί και τω ζωοποιώ Πνεύματι, νυν και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν».

Επιμέλεια: Στέλιος Κούκος

[Πηγή: pemptousia.gr](http://pemptousia.gr)